

Dosya: Akademik dergiler ne işe yarar?

Editör Ekibi

Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi “İLETİŞİM” bu sayıyla birlikte 20. yılını doldurdu. Alana katkısı istikrarlı bir şekilde sürdürmek, belirlenen hedefleri aşmak gönüllü emeğe dayanan bir dergi için kuşkusuz önemli bir başarı. Biz de 20. yılımızı akademik yayıncılığı sorgulayan bir dosya hazırlayarak kutlamayı tercih ettik. Akademik yayıncılığın tarihi epey eski olsa da bugün tartıştığımız çerçevede en önemli kırılmanın İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıktığını söylemek mümkün (Fyfe vd., 2017). Yüksek öğretimin endüstrileşmeye eklenmesi, yayıncılık alanının tekelleşmesi bilginin ekosistemini değiştiriyor. Bir başka önemli kırılma 1980’lerle tarif ettiğimiz kamu önceliğinin yerini ticari “özgürlük” ya da çıkarlara bıraktığı dönemde yaşanıyor. Bu dönüşümlerin sonunda akademik bilgi üretim alanı tamamen Batı merkezli hale geliyor. Değişimin hızı dijitalleşmeyle birlikte artıyor ancak bu aynı zamanda bir yandan akademik yayıncılığı kârlı bir ticari girişime indirgerken diğer yandan onaylanmış bilgiyi akademik kariyer ilerlemesi etiketiyle sembolik bir sermayeye ve aynı zamanda hemen hepimizin deneyimlediği bir baskıya dönüştürüyor.

Bu dosyada birikim ve deneyimlerimizden yola çıkarak, akademik dergilerin alanlarımıza epistemolojik ve pragmatik katkılarını sorgulamak üzere betimleyici olduğunu düşündüğümüz altı soru belirledik ve bu soruları dünyadan ve Türkiye’den seçtiğimiz altı araştırmacıya sorduk. Önce en genelden başladık, “Akademik dergiler ne işe yarar ve neden okuyucusu az?” Cevaplardan göreceğiniz üzere en temel

işlevi üretilen bilginin gizli-saklı kalmaması kamuyla paylaşılması gerekliliği. Akademik bilgiye duyulan güven onu araştırmacılar, öğrenciler ve hatta politika yapımcılar ve kamu için önemli bir kaynağa dönüştürüyor, ancak bunun önünde çeşitli engeller var. Türkiye gibi ülkelere özgü olan ise akademik bilgi üretiminin iktidar ilişkilerinden bağımsız olmaması. Özerk olmayan bilgi üretimi, niteliğinden ödün vermek zorunda kalıyor. Bu konuya dair dile getirilen bir başka sorun erişime dair. Burada Türkiye ve dünya deneyimleri farklılaşıyor. Türkiye’de akademik bilgi üretimi, özellikle son dönemde atama-yükseltme, doçentliğe başvuru kriterlerinde ağırlığının artması nedeniyle, üniversite dergileriyle sınırlanmış durumda. Uluslararası alanda prestijli dergilere, her ne kadar sayısı artsa ve kütüphaneler üzerinden erişim kolaylaşsa da, kamunun erişimi ciddi bir maliyet gerektiriyor. Bununla birlikte akademik yayıncılık “pazarında” ciddi bir yoğunlaşma söz konusu. Beş büyükler olarak niteleyebileceğimiz Elsevier, Wiley-Blackwell, Taylor & Francis, Springer Nature ve SAGE’in 2020 yılı toplam geliri 19 milyar dolar, bunun yüzde 40’ını tek başına Elsevier elde ediyor (An vd., 2024). Bunun aşılmasına yönelik birtakım girişimler olsa da bunların bir kısmı (Academia, Researchgate gibi) platform ekonomisine yaslanmış durumda ve kâr elde edebilmek için ödeme duvarlarına başvuruyor. Telif hakları barajını delme girişimleri ise bu büyük beşlinin baskısı altında sürekli adres değiştiriyor ve böylesi direnişler bazen Aaron Swartz örneğinde olduğu gibi çok acı sonlanıyor. Bu yoğunlaşmayı Fuchs ve Sandoval (2013, s. 432) kapitalizmin akademik yayıncılığa “saldırısı” olarak tanımlıyor. Açık erişim dergilerinin (DOAJ) bir çözüm olup olmayacağını tartıştıkları makalelerinde uygulanan gelir modelinin bir dergiyi açık erişim dergisi yapmadığını savunuyorlar. Kârlarından vazgeçmek istemeyen şirketler maliyetleri illa ki birilerine yüklemek istiyor. Fon veren kurumlar, kadro komiteleri, ödül komiteleri, yayın kuruluşları bir yandan ölçülebilir etkiyi artırmak için önlemler alırken diğer taraftan bu kaynaklara erişemeyenler için eşitsizlik derinleşiyor. Márton Demeter (2020), “Academic Knowledge Production and the Global South” adlı kitabının girişinde Macaristan’da genç bir araştırmacı iken yolladığı makalelerin sürekli reddedilmesinin yarattığı hayal kırıklığını hatırlıyor, “Bir keresinde makalelerimden biri reddedildi çünkü iddiaya göre analizimdeki örneklem çok küçüktü (iletişim alanında yayınlanan 400 dergiden sadece 93’ünü içeriyordu). Bir ay sonra aynı dergide, prestijli üniversitelerden iki profesörün en fazla beş dergiyi analiz ettiği çok benzer bir makalenin yayınlandığını gördüm. Benim durumumda 93 dergi örneği çok küçüktü, ancak Russel Group üniversitesinden yazarlar söz konusu olduğunda beş dergi fazlasıyla yeterliydi” (s. vi). Demeter bir başka makalesinde sosyal bilimler alanında küresel düzeyde eşitsizliğin en bariz görüldüğü alanın iletişim çalışmaları olduğunu verilerle kanıtıyor. Demeter (2019, s. 124), “Alanın kabul gören tarihi bize disiplinin Amerika Birleşik Devletleri’nde propaganda çalışmalarıyla başladığını ve “iletişim çalışmalarının dört kurucusunun” -Kurt Lewin, Carl Hovland, Harold Lasswell ve Lazarsfeld- hepsinin Amerikalı olduğunu söyler. Ancak Pooley ve Park’ın da belirttiği gibi, bu alanın tarihçileri ‘küresel Güney’i görmezden gelmiştir” diyor. Yine Demeter’e göre periferide çalışan bir araştırmacının sesini duyurması için merkezdekilerden 100 kat daha fazla çalışması gerekiyor. Periferidekiler bir taraftan dil barajını aşmaya çalışırken diğer taraftan bu akademik itibar ekonomisinde yer bulabilmek için taktikler geliştirmeye çalışıyor.

Gelişen teknolojinin, dil engelini aşmanın yanı sıra intihal, uydurma içerik gibi pek çok soruna deva olacağına dair umutlu öngörüler bir başka tartışma konumuzdu. Yapay zekayla gündeme gelen ama daha önce de var olan etik suçlara teknolojinin henüz bir çözümü olmadığı gibi yeni sorunlar yarattığı da bir gerçek. Cevaplarda göreceğiniz üzere bu konuda kafa yoran araştırmacılardan hiçbiri yapay zekanın çözüm getireceğine inanmıyor. Hatta yeni yükler bindirdiğinden yakınıyor ancak kötü örnekleri tartışmaktansa sorunun nedenlerine ve çözümlüne odaklanmanın, bilgi nedir ve neden önemlidir sorusuna odaklanmanın daha faydalı olacağını düşünüyor. Çözüm önerilerinde öne çıkan, editöryel süreçlerin daha güvenilir ve şeffaf olması. Bu da bizi akademik yayıncılıkta emek sorununa götürüyor. Uluslararası düzeyde şirketler ciddi kâr elde etse de ortaya çıkan "meta"nın tüm yükü çoğunlukla gönüllü çalışan yazarlar, hakemler ve editörlere bindiriliyor. Emek boyutu sorgulanmadığı gibi katkı verdiği yayını alamayacak gelir düzeyleri, uluslararası toplantılara katılacak bütçe bulamama sorunları gündeme gelmiyor. "Kamusal fayda", "yaratıcılık"la tarif edilen bir çabanın egemen ekosistemin bir zincirine dönüşmesi, yazarı, hakemi ve de editörü tatmin etmeyen, sorunları "süreç hatalarıyla" kamufle eden bir koza yaratıyor.

Her ne kadar sorularımızın muhatabı araştırmacıları, alanın disiplinlerarası özelliği nedeniyle, yalnızca iletişim alanından seçmemiş olsak da, son olarak Türkiye ve dünya genelinde iletişim araştırmalarının nereye doğru evrildiğini merak ettik. Burada çok dikkat çekici bir ayırım söz konusuydu, yurt dışından sorularımızı yanıtlayanlar teknolojiyle gelen yeni sorulara, alanlara olumlu vurgu yaparken, Türkiye'dekiler özellikle sosyal medyadan veri toplama tekniğine dayanan araştırmaların arttığı, bunun iletişimin diğer boyutlarını ihmal ederek güvenilirlik de dahil olmak üzere kimi sorunlara yol açtığı uyarısını yaptılar. Bunun yanı sıra bellek-tarih araştırmaları, toplumsal cinsiyet ve Queer çalışmaları, medya/film/kültürel çalışmalar, göç/göçmenler ve kimlik konularına artan ilgiye dikkat çekilmesi akademinin toplumsal sorunlarla ilişkisine dair önemli şeyler söylüyor.

Cevapların tümüne aşağıda ulaşabilirsiniz. Türkiye'de hedeflediğimiz farklı görüşlere kısmen de olsa ulaştık, ancak yıl sonu yoğunlukları nedeniyle yurt dışından ulaşabildiklerimiz ABD'den araştırmacılarla sınırlı kaldı. Bizim için çok öğretici olan bu süreçte çıkardığımız genel sonuç akademik üretimin özgürleşebilmesi, bilginin kamusal işlevini yerine getirebilmesi için bugün yaşadığımız sorunların tarihsel olduğu kadar yapısal nedenlerinin de iyi analiz edilmesi gerekliliği oldu. Türkiye gibi ülkelerde akademik özgürlük çok önemli bir sorun olsa da aşılması gereken yalnızca bundan ibaret değil. Kaldı ki Filistin meselesi üzerine son dönemde tanık olduklarımız Batı'da da akademik özgürlüğün ciddi şekilde tehdit altında olduğunu gösterdi. Son derece genel ve sınırlı bu dosyamızın akademik bilgi üretimine dair tartışmalara küçük bir katkı yapmasını ve bu tartışmaların gelecekte daha derinleşerek ilerlemesini umuyoruz.

Soru 1) Akademik dergiler ihtiyaç duyulan ancak okuyucusu az bir yayın türü. Sizce akademik dergilere neden ihtiyaç var? İyi bir akademik dergi nasıl olmalı? [The dissemination of scholarly knowledge through academic journals is typically confined to niche audiences, yet these publications remain indispensable within the scholarly landscape. From your perspective, who benefits most from academic journals, and what justifies their necessity? Furthermore, how would you characterize an exemplary academic journal?]

Paul Kubicek (Professor of Political Science Oakland University, Editor of Turkish Studies): While it is certainly true that most academic journals - and here Turkish Studies is no exception - have relatively small audiences, I believe that they are important for disseminating knowledge and shaping research agendas for scholars at all levels. Aside from the authors of works in academic journals - who clearly benefit in terms of gaining credit and exposure for published work - I would say that the largest beneficiaries of academic journals in terms of readership are graduate students and junior scholars, as they can draw upon these works to inform their own research and get an idea about what the "state of the art" is in their discipline/research area. Without such journals, I think it would be difficult to maintain high levels of scholarship.

I might add that I appreciate journals whose works can be used for undergraduate teaching and/or are aimed at policymakers. However, I realize that, in most cases, these are not the main audiences of such journals.

An exemplary academic journal, in my view, is one that has high standards of scholarship, encourages diverse perspectives and empirical, conceptual, methodological debates, publishes work on genuinely interesting and important issues, is open to new approaches, and one that is transparent and whose review processes are fair and give good feedback to all authors, whether the papers are accepted or not. Published papers should be clear and, as far as possible, accessible to a broad audience. This takes dedication and work, both from the part of the editors but also from the reviewers, who play an essential role as well.

Silvio Waisbord (Professor at George Washington University): Academic journals are primarily produced for scholars – they are the way we communicate about research, present our scholarship, and learn about old and current developments in particular fields. Students, too, benefit as we use journal articles in courses. At times, other publics (e.g. policymakers, journalists, the public) benefit from academic publications, but this is rarer as they are not core readers. In my experience, very little from the rich literature in most academic fields eventually trickle down to non-academic readers, and if it does, it is largely mediated by summaries and presentations given that they generally do not have interest or easy/free access to academic journals. An exemplary journal upholds high standards of excellence, and selects/publishes the best scholarship in a particular field or discipline.

Funda Başaran (Profesör, Kültür ve İletişim Dergisi-Kİ Editörü):

Akademik dergiciliğin tarihi neredeyse 400 yıl kadar geriye gidiyor. Temel olarak araştırma sonuçlarının ve akademik ortamda üretilen bilginin akademik topluluğun üyeleri arasında paylaşılmasını amaçlayan akademik dergiler, aynı zamanda da hakem süreçleri ile üretilen bilginin, ya da başka bir deyişle araştırma sonuçlarının güvenilirliğini sağlama işlevini yüzyıllar boyunca yerine getirmişler. Ancak yaşadığımız yüzyılda akademik yayıncılığın geçirdiği dönüşümler kadar akademinin de geçirdiği dönüşüm akademik dergiciliğin hedef ve işlevlerini yerine getiremez hale gelmesi ile sonuçlandı.

Günümüzde iletişim olanaklarının olağanüstü artışı, bu işlevleri yerine getirecek yeni araçları ve ortamları ortaya çıkarmış olsa da, akademik dergilerin hedeflerini ve işlevlerini güncelleyerek varlıklarını sürdürmeleri ve geliştirmeleri bence hala önem taşıyor. Bunu söylerken sadece akademik atama ve yükseltmelerde bu dergilerin üstlendiği işlevden de bahsetmiyorum.

Sadece Türkiye’de değil tüm dünyada yüksek öğretim yanında, akademik topluluğa katılmanın ilk adımları olan yüksek lisans ve doktora programlarının kitleselleşmesi, bu kitleselleşme yanında eğitim alanındaki ticarileşme ve özelleştirmelerin lisansüstü eğitim süreçlerine kadar yaygınlaşması, akademik topluluğun dünya çapında nitelikten bağımsız olarak devasa bir boyut kazanmasına, akademik bilgi üretimi ve bu bilginin güvenilirliği konusunda aksamalara neden oluyor. Akademik dergiciliğin bu noktada akademik topluluğun üyeleri açısından gerçekten bir tartışma aracına dönüşmesi, aşırı uzmanlaşma nedeniyle son derece parçalanmış ve birbirinden habersiz hale gelen disiplinleri, araştırma alanlarını birbiri ile konuşabilir hale getirmesi, uluslararası akademik topluluğun bilgi paylaşımını geliştirmek açısından anlamlı görünüyor.

Diğer yandan akademik emperyalizm olarak adlandırabileceğimiz bir gerçeklik var. Bilgi üretiminde olmasa da üretilen bilginin uluslararası akademik toplulukla paylaşılmasında gelişmiş ülkelerdeki akademik kurumların, gelişmekte olan ülkelerdeki akademik sistemler üzerinde belirleyici ve baskın bir rol oynadığı göz ardı edilemez bir gerçek. Bu durum dil bariyerleri, araştırma fonlarına erişim eşitsizlikleri ya da beyin göçü ile açıklanabilir. Ancak akademik yayıncılık bağlamında yayın ve atıf sistemlerinin, genellikle gelişmiş ülkelerdeki büyük yayıncılar ve endeksler tarafından kontrol edilmesi de İngilizce dışındaki dillerde ve gelişmekte olan ülkelerde üretilen bilginin görünürlüğünü ve etkisini azaltıyor. Akademik yayıncılığın bu noktada açık erişim yayıncılığın olanaklarını da hesaba katarak daha eşitlikçi ve kapsayıcı yayın ve atıf sistemleri geliştirmesi, disiplinlerarası olduğu denli çok dilli yayıncılık modelleri yaratması akademik yayıncılığın başlangıçtaki amaçlarını yerine getirebilir hale gelmesi için bir ilk adım olacaktır diye düşünüyorum.

Aram Sinnreich (Professor, American University): The most important audience for academic journals is fellow academics. Because of the academic reputational economy and the peer-review process, journals continue to be the most reliable source for scholarly data and conclusions, as well as the best place to keep track of emerging perspectives, methodologies, theories, and challenges within any given field or subfield.

Journals also play an important role within the larger information ecology. Because of the reliability of the information in journal articles, they can serve as the foundations for news articles, commercial research, opinion pieces, policy briefs, and other, more public-facing works of analysis and advocacy. And because most journal articles also contain literature reviews, they serve as important entry points for laypeople to get a glimpse inside the broader debates unfolding within academic fields.

Due to this larger ecological function, I believe that open access journals are far more effective disseminators of knowledge and validators of opinion than closed access journals. An exemplary journal in this respect is the International Journal of Communication, which makes all of its articles freely available online in PDF format.

Levent Ünsaldı (Sosyolog, Editör): Akademik bir derginin, akademi dışı okur kitlesinin sayıca düşük olmasında elbette bir beis yok. Ben akademik bir dergiyi, ilişkide olduğu bir disiplinin münakaşa ve sınama platformu olarak görenlerdenim. Hatta daha da ileri gideyim, eğer "hakikat" (veya daha doğrusu ulaşılabilecek kısmi "hakikatler"), tıpkı birçok şeyde olduğu gibi bir mücadelenin konusu ve sonucuysa, bilimin ortaya koyduğu rasyonel bilgi çekirdeklerinin de bundan bağımsız olması düşünülemez. Diğer bir ifadeyle, bilimsel hakikatler ancak ve ancak bir bilim alanında, bilim insanları arasındaki meşru-kurallı ve argümanlı kapışmalardan, münakaşalardan, mücadelelerden doğabilir. Bu, tarihsel olarak tesis etmiş, görece özerk ve her zaman daha fazla rasyonelliğe doğru yönelen bir bilimsel alanın varlığını varsayar. Bir disiplinde üretilen bilgi çekirdekleri ancak ve ancak müşterek surette tartışılırsa, yani sınanırsa bilimsel bilgi niteliğini kazanabilir. Tez jürileri, TİK'ler, tez savunmalarının kamuya açık yapıma şartı esasen bunun için var: bir argümanı kamusal surette gerekçelendirmek, temellendirmek, savunmak ve itirazları karşılamak. Bilimsel bilgi, "görünür" usullerle, kamuya açık bir şekilde üretilen bir bilgi olmalıdır. Bu yüzden bilim "gizli-kapaklı" işleri sevmez, bunu usulden reddeder; çünkü bir argümanın, ona itiraz edenlere karşı da gücünü ortaya koyması ve bunun için de her şeyden önce kamuya açık bir şekilde ve alanın kuralları dahilinde savunulması beklenir. Akademik dergiler veya geçmiş zamanlarda çeşitli alim cemiyetlerinin çok sınırlı bir çevrede dolaşımda olan yayınları tam da bu tür bir amaca hizmet için doğmuşlardır. Bu dergilerin ilk başlarda ekseriyetle bir "ekolün" veya "fikir hareketinin" kendini var etme, hatta Durkheim'in L'Année sociologique örneğinde olduğu gibi, bir disiplini var etme aracı olmuş olması durumu değiştirmez: Esas olan, bir fikri üretimi kamuya açık, dolayısıyla da tartışılabilir hale getirmektir. Görüldüğü üzere, tüm bunlar, puan toplama ve akademik hiyerarşide yükselme aracı olarak makale yayımlamaktan çok ama çok farklı bir şeydir.

Selda Tuncer (Doç.Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi): Sizin de ifade ettiğiniz gibi akademik dergiler; eğitim, meslek ve kimi zaman da entelektüel ilgi alanına bağlı olarak belirli bir zümreye hitap eden, son derece sınırlı kullanıcısı olan bir yayın türü. Bugün her ne kadar bu amaç ve işlevin geçerliliği tartışılır olsa da, akademik dergilerin öncelikli amacı; yapılan araştırma ve üretilen bilginin kamusal olarak ilgili alandaki diğer araştırmacılarla paylaşarak tartışmaya açılmasıdır. Ancak bu çıkış amacının bir ideal olarak gerçekleşmesi için bilimsel bilgi üretme süreçlerinin iktidar ilişkilerinden muaf olması gerekir –ki böyle bir ütopyayı düşleyemeyecek kadar bu fikirden uzağız bugün. Nitelikli saygın dergilerin aktif varlığı, ilgili araştırma ve bilgi alanının canlı ve dinamik olduğunun en belirgin göstergelerinden biri şüphesiz. Fakat bilimin, bilimsel bilgi ve faaliyetin bu denli değersizleştirilip içinin boşaltıldığı, bunun yerine kanaatler ve inançların ve hatta yanlışlığı kanıtlanmaya ihtiyaç duyulmayan varsayım ve iddiaların geçerli olduğu bu çağda; iyi bir akademik dergiden bahsetmek de, bunun ölçütlerini belirlemek ve karşılamak da oldukça zor maalesef. Son olarak yapay zekâ teknolojilerinin de hayatımıza girmesiyle, bu durum iyice karmaşık bir hal almış durumda. Bu koşullarda akademik bir derginin alanında iyi, nitelikli olabilmesi için öncelikle güvenilir olması gerek; bunun için de etik ve özgünlük açısından gerekli süreçleri titiz ve şeffaf bir şekilde işletiyor olmalı. Bunun yanında, farklı konularda özgün araştırmalara, yeni yaklaşım ve yöntemlere alan açması, eleştiri ve tartışma kültürünü teşvik etmesi gerekir.

Lee Artz (Professor, Purdue University Northwest): In general, journals should allow scholars to access research and challenge our collective knowledge. Of course, most journals provide scholars with means for achieving tenure and promotion. The best journals should foster more interaction and exchange—including providing the means for rebuttals, debate, and questions.

Senem Duruel Erkilic (Profesör, Mersin Üniversitesi): Akademik dergilerin çok okuyucusu olmasını beklemek sanırım pek gerçekçi olmaz. Sizin de belirttiğiniz gibi akademik dergilerin yaygın bir okur kitlesi yoktur; ancak alana ilgi duyan özel bir okur kitlesine sahiptir ve çoğunlukla akademisyenlerin / araştırmacıların başvurdukları kaynaklardır. Akademik dergiler, bilginin, düşüncelerin, araştırmaların paylaşılması, çoğaltılması ve birbiri üzerine inşa edilmesi açısından önemli ortamlar sağlarlar. Özgün kuram, inceleme, araştırma ve uygulamaların, akademik çevreler tarafından tartışıldığı bir platform sağlaması nedeniyle akademik dergilere ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Bu söylediklerim bir ideal tablo tasviri gibi görülebilir. Ancak dergilerin sadece üniversite atama yükseltme kriterlerini yerine getirmek, doçentlik için gerekli taban puanı sağlamak veya akademik teşvik almak için işlevsel mecralar olarak kullanılmasının, bugün içinden çıkılması pek de kolay olmayan bir tablo oluşturduğuna inanıyorum.

Akademik dergilerin birçok araştırmacı/akademisyen tarafından gerçek anlamda iyi değerlendirildiğini düşündüğüm dönemler oldu. Dergilerdeki yazılar üzerinden, karşılıklı verimli tartışmaların yürütüldüğüne seyrek de olsa

tanık oldum. Ancak kendi akademik serüvenimin başından beri bizim alanımıza ilişkin hissettiğim en büyük sıkıntı, iletişim gibi çok büyük bir başlığın altında çok parçalı bir alana yayılmış yazıların bir arada yayımlanmasıydı. Pazarlama ile sinema, gazetecilik ile reklamcılık alanındaki makalelerin ortak bir konu veya tema olmaksızın bir arada basıldığı/yayımlandığı dergilerde, kimi değerli yazıların arada kaybolacağı, görünmeyeceği ya da tartışmaların birbirine eklenilerek derinleşmeyeceği endişesini taşıdım. Şimdi geriye dönüp baktığımda, son derece sınırlı sayıda derginin olduğu ve bir sayıda 6-7 makalenin yayımlandığı dönemlerle bugünü karşılaştırıldığında, o zamanki yazıların pekâlâ görünür kalabildiklerini fark ediyorum. İletişim fakültelerinin ve sosyal bilimler enstitülerinin çıkarttıkları dergilerin sayısı her geçen gün arttı ve kimi dergilerde bir sayıda 20'nin üstünde makalenin yayınlandığına tanık oluyoruz. Oysa İyi bir akademik dergi olmak için sanırım öncelikle odaklanmaya ve derinleşmeye ihtiyaç var. Derinleşme de sanırım ya alan ya da tema sınırlamasıyla mümkün olabilir. Bunu yapan birçok dergi var. Örneğin benim de kuruluşundan beri yayın kurulu üyesi olduğum ve bazı sayılarında editörlüğünü yaptığım Sinecine'yi söz ettiğim dertler nedeniyle oluşturmuştuk. Kendi çizgisini koruyarak devam etmesini özenle sağlamaya çalışıyoruz.

İyi bir akademik dergi nasıl olmalı sorusu çok can alıcı. İlk akla gelen "yayınlanmış makalelerinin atıf aldığı, endekslerde taranan, etki faktörü yüksek bir dergi iyidir" olabilir. Tabi ki böyledir, ancak atıf konusunda endişe verici uygulamalar da olabiliyor: Birincil kaynaklar yerine tanıklara (!) referans vererek atıf sayısını görece arttırmak gibi... İyi bir akademik dergi, yayın kurullarının çalıştığı, editörlük süreçlerinin titizlikle yürütüldüğü, kör hakem süreçlerinin işlediği, yazıların alanında uzman hakemlere yönlendirildiği, yazarların süreçten habersiz bırakılmadığı, uzun süreler bekletilmediği ve en önemlisi alandaki akademik tartışmaların nabzını tutan ve aktif olarak yayımlanan yazılarla buna katkıda bulunan bir dergidir.

Soru 2) Akademik dergiler nitelikleri ve işleyiş süreçleri açısından hep tartışılabilir. Dünya ve Türkiye'yi kıyaslayarak akademik ekosistemin parçası olarak akademik dergileri nasıl değerlendirirsiniz? Benzer şekilde endekslere girmek de bu dergilerin başat hedefleri, süre ve nitelikli yayın endekslere girmek için şart, bunun dergi yayıncılığında yoğunlaşma yarattığını düşünüyor musunuz? [Throughout their history, academic journals' quality and publication processes have always been controversial. Where would you situate academic journals in the academic eco-system? Can you evaluate the situation of academic journals, both in your own country and globally? Also, being part of indexes such as SSCI and Scopus for social sciences is generally a major goal for academic journals. How does this affect the publication industry? Would you say it results in concentration?]

Aram Sinnreich: Because of their important ecological role, which I alluded to in my previous answer, the categorical and indexing systems that surround them are both essential and highly problematic. On the one hand, it's very hard for anyone inside the academy, let alone an outsider, to discover reliable articles outside of their core areas of expertise without the aid of some third-party categorization, indexing, and evaluation techniques. On the other hand, those techniques, by virtue of their quantitative nature, introduce bias and error, through systems of preferential attachment, opportunistic self-citation and mutual citation, and regression toward the mean (exclusion of divergent viewpoints and voices). All of these challenges increase the risk of concentration, both in the publishing space and in academia at large.

Silvio Waisbord: The global academic publication ecosystem is permanently growing with scores of new journals. For the last decades, it has become easier for scholars from around the world to publish in publications that are visible and (sometimes) accessible in distant corners of the world (as long as their universities have subscriptions or agreements with publishers). Yet, the system is hierarchical and unequal. It is unequal given that it is dominated by English-language publications (which demands scholars to have solid English-language writing skills), that are primarily based in the global North (thus tilted in favor of scholars based in universities in that part of the world), and concentrated in a small number of private companies (which makes access expensive or impossible to many universities and scholars, especially in the global South). It is hierarchical in terms of ranking and prestige – not all journals have similar valence for promotion and annual assessments given their standing and acceptance rate. It is a tiered system with a distributed reputation that affects scholars' decisions and university metrics. In schools and universities in various corners of the world, there has been increased interest in climbing up in world rankings, which are partially measured by the reputation of the publications of their scholars. This partially explains why more journals have tried to be indexed in SSCI and Scopus to be more attractive

to potential authors and universities seeking recognized forms of prestige to develop programs, raise funding, and become more appealing to students and scholars.

Funda Başaran: Dünya ve Türkiye'yi kıyaslarken öncelikle şunu vurgulamamız lazım: Akademik yayıncılık 1960'lardan itibaren endüstrileşti. Ticari yayıncılar daha önce kâr amacı gütmeyen akademik topluluklar tarafından yayımlanan dergileri satın alarak yayıncılık sisteminin değişimine neden oldular. Aboneliklerin maliyeti genellikle kütüphaneler ve üniversiteler tarafından karşılanırken, büyük yayıncılar da önemli bir gelir ve kârlılık artışı yaşadılar. İnternetin olanaklarına ilk uyum sağlayanlar da bu büyük yayıncılar oldu. Hala en prestijli yayınlar uluslararası ticari yayıncıların bünyesinde yer alıyor ve akademik dergiler devasa bir endüstrinin karlı ürünleri durumundalar.

Bu endüstrileşmenin yarattığı bir dizi çıkmazdan da bahsetmek zorundayız. Akademik yayınlarda, yazarların makale göndermesine, hakemlerin gönderilen makaleleri değerlendirmesine ve editörlerin dergileri yönetmesine ihtiyaç var. Ancak, geleneksel akademik yayıncılık endüstrisinde editörler, yazarlar ve hakemler ücretsiz çalışıyor. Çalışmaları, çoğunlukla kamu ve özel üniversite maaşları ve araştırma hibeleri aracılığıyla finanse ediliyor. Oysa son derece yoğunlaşmış bir endüstriden ve yüksek kar oranlarından bahsediyoruz. Üstelik ilginç bir biçimde bu akademik dergilerin okuyucusu da dolaylı olarak dergileri üretmesi beklenenler, yani akademisyenler; ancak akademik dergiler araştırmacılar ya da öğrenciler tarafından değil akademik kütüphaneler tarafından satın alınıyorlar. Yani bir endüstriden bahsediyoruz, ancak bu endüstrinin yarattığı piyasa, klasik bir piyasa değil. Piyasaların bildiğimiz varsayımlarına uymuyor.

1990'ların ortalarından itibaren internetle birlikte, açık erişim yayıncılık ve araştırma makalelerinin yayılması için Academia.edu ve ResearchGate gibi akademik sosyal ağların ortaya çıkışı da bu hâkim modeli çok fazla yerinden edemedi. Çünkü, araştırmacılar, araştırmalarının sonuçlarını en geniş topluluğa ve en hızlı şekilde yaymak istemek yanında, mümkün olan en prestijli akademik dergi ile yaymak isterler. Bu prestijli dergiler ise en köklü ve eski olanlar yani hala bu endüstrinin bir parçası olan dergiler. Academia.edu, ResearchGate gibi platformlar ya da Library Genesis, Sci.Hub gibi inisiyatifler akademik dergilere erişimin biçimlerinde değişim yaratmış olsa da akademik yayıncılık endüstrisinin üretim sürecinde henüz büyük bir kırılma yaratmadı. Ancak açık erişim yayıncılık, özellikle yerel akademik topluluklarda akademik dergi sayısının, ya da daha doğru deyişle üniversite dergilerinin sayısının artmasına neden oldu.

Türkiye'de akademik yayıncılığın gelişmesini de bütün bu süreçle birlikte ele almak gerekiyor. 1990'ların sonuna kadar parmakla sayılabilecek kadar az akademik yayın varken, özellikle açık erişim yayıncılığın gelişmesiyle Türkiye'de akademik yayıncılık alanında nicel bir artış yaşandı. Bu nicel artış,

geleneksel akademik yayıncılık endüstrisinin tamamen dışında, daha ziyade üniversite yayıncılığı olarak adlandırabileceğimiz bir akademik yayın artışı olarak yaşandı. Bunun elbette pragmatik bir yanı var. Özellikle 1990'lardan itibaren akademik atama ve yükseltmelerin akademik yayınlarla tarif edilmeye başlanması, yayınların puanlanmasında birtakım endekslerin tanımlanması bu nicel artışın temelinde yer aldı.

Akademik atama ve yükseltme ilkelerinin nitelikten ziyade niceliğe yoğunlaşması, akademik dergilerin sayısı denli, akademik dergilere gönderilen yayın sayısının da artmasını beraberinde getirdi. Sonuçta tüm bu gelişmeler ne yazık ki dergilerin akademik yayıncılığın getirdiği titizlikten uzaklaşması ile sonuçlandı. Diğer yandan bu yeni yayınlar açısından endekslere girmek temel amaca dönüştü, ancak en nitelikli yayın endekslerinin bile kriterlerinin niceliksel birtakım verileri esas alması bu sonucu daha da derin hale getirdi.

Senem Duruel Erkiç: Dünyada ve Türkiye'de dergilerin akademik ekosistemin önemli bir parçası olduğunu düşünüyorum. Türkiye'deki dergileri, dünya akademik eko-sistemi içinde konumlandırmak ise dil meselesinden dolayı çok kolay değil. Dergilerin Türkçe olması gerek uluslararası akademik çevrelerin makalelere erişimi açısından gerekse verilen referanslar ve etkileşim açısından büyük handikaplar oluşturuyor. Ancak Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi "İLETİ-Ş-İM" gibi kimi dergiler hem Türkçe hem de Fransızca veya İngilizce makale yayınlatabiliyor. Bunun sağladığı avantajı gören ve çok atif almayı, endekslerde taranmayı hedefleyen başka dergiler de yazarlarından makalelerini Türkçe yerine İngilizce olarak yayınlamalarını talep edebiliyorlar. Bunda hiçbir sakınca yok ama sorun bazı dergilerin anadili İngilizce olan dil editörlerinin bulunmamasına rağmen bu taleplerde bulunması. Bu da bir başka kalite sorununu gündeme getiriyor. Süreçleri eksik tasarlanan dergilerin akademik bir ekosistemin parçası olarak değerlendirilmeleri ne yazık ki imkânsızlaşıyor. Ayrıca kalitesiz yayıncılık denemelerinin, şaibeli yayınların artması yazarlar açısından güvensizlik duygusunun da yayılmasına neden oluyor.

Bilim dilinin Türkçe olması için çaba gösterilmesi gereği ayrı bir başlıkta belki tartışmaya açılabilir. Ancak bir örnek vererek dergilerin içinde bulunduğu açmazı biraz da daha derinleştirmek isterim. Bir süre önce yurtdışından değerli akademisyenlerin de yayın kurulunda olduğu bir dergi çıkartma konusu üzerine konuşuyorduk. Yurtdışından meslektaşlarımız derginin iki dilli olmasını kabul etmediler. Tek dilli ve İngilizce olmasında ısrarcı oldular. Türkçe makalelerin dergide yer alması durumunda, bilmedikleri bir dilde makale yayımlanan bir derginin yayın kurulunda olma konusunda kendilerini rahat hissetmeyeceklerini dile getirdiler. Derginin doğrudan İngilizce yayımlanması bu açıdan tek çözüm olarak görüldü. Bu durum Türkçe yazılmış makalelerin ne kadar sınırlı bir alana sıkıştığını bize bir kez daha hatırlattı.

Paul Kubicek: I am aware of many controversies concerning academic journals, including cost and access, bias in numerous ways, as well as relevance/usefulness of much of the scholarship that is published. However, publication in peer-reviewed journals, and some sort of ranking system among journals to rate some as “better” than others, remains a key means to judge the quality of work of academics. While there are flaws in this, of course, peer-review remains essential and perhaps the best way to judge academic research. A larger question might be how much of this “research” is really of use, and whether more time might be spent on teaching or mentoring as opposed to purely academic work that is read by very few people. As an editor, I try to prioritize work that I think is interesting and addresses genuine puzzles, and at least has the potential to be of interest to a wider audience.

As for journals overall, there is pressure to be in the best indices and to have a higher impact factor and use factor so that your journal can attain Q1 status. Certainly, the need for academics to publish in only certain journals (e.g. SSCI journals) means that such journals receive more papers, and many are not of great quality. At this point, I would say that there are probably too many journals out there, and lot of academic work is of very marginal quality.

Lee Artz: Journals, especially in the US, are often fairly insular, relying upon the same reviewers and their preferred theories and assumptions. This means new scholars have difficulty presenting alternative concepts and approaches (as Kuhn, 1962, notes about the structure of scientific revolutions). Journals attaining SSCI and Scopus rankings do not necessarily present the most outstanding or even useful research. Thus, “leading” journals dominate and become targets of publishing mergers and control.

Levent Ünsaldı: Hiç kuşku yok ki bir önceki sorunuza verdiğim cevapta altını çizdiğim hususlar, bu soruda kabaca çerçevesini koyduğunuz dinamiklerle tamamiyle gelişmekte. İlk sorunuza [Dünya ve Türkiye’yi kıyaslayarak akademik bir eko-sistemin parçası olarak akademik dergileri nasıl değerlendirirsiniz?] hemen ve kısaca cevap vereyim: Bugün akademik dergileri değerlendiremiyorum! Bu dergiler kanımca, Türkiye’de ve Dünya’da, kahir ekseriyetinde ve gördüğüm kadarıyla, yukarıdaki cevabımda altını çizdiğim rolden, yani bir disiplinin münakaşa-sınama platformu olma işlevlerinden bugün çok uzaktalar. Öyle ki bugün her şey, sanki bu dergilerin temel işlevi, bir akademik kadro için adaylar arasında yapılması gereken zorunlu tercihlerde bir kıyas/eleme ve tercih kriteri sağlamış gibi geliyor. Bu açıdan bakıldığında, dergiler açısından indekslere girme ve bunun içerdiği “sıralama kutsalı”; 1970’lerin sonlarından itibaren Batılı üniversitelerde gözlemlenmeye başlayan ve devamında hemen hemen tüm dünya üniversitelerini de saran, fayda-maliyet Tanrısının hükmü altında teknikleştirilen-tekleştirilen, her şeyden önce bir dizi sürecin (akademik istihdamın, yükselmenin, programların, disiplinler pratiklerin, yayın yapmanın, hatta daha da feci biçimde “yöntemin”) “nesnel-biçimsel kriterlere” bağlanması retoriğiyle meşruiyetini kuran bir dönüşümden ayrı kavranamaz. Dolayısıyla benim

için, akademik dergilere dair her türden soruşturma, çok daha genel bir düzeyde, üniversitenin bu devasa dönüşümü üzerine yürütülmesi icap eden bir sorgulamanın parçası olmak zorundadır.

Selda Tuncer: Bana kalırsa artık öyle bir noktaya geldik ki dergilerin nitelikli olup olmadığı giderek önemini de anlamını da yitiriyor -şüphesiz yaptığımız işin kendisi de bundan bağımsız değil. Tam da soruda belirttiğiniz gibi; her şeyin endekse ölçülüp belirlendiği, başarı ya da niteliğin sıralama ve endekse indirildiği bir sistemde başka nasıl olmasını bekleyebiliriz ki? Belli başlı endekslere taraniyorsa, atıf oranı belli bir dereceyi sağlıyorsa, söz konusu derginin akademik olarak nitelikli olup olmadığı çok da problem değil. Uluslararası alanda da farklı biçim ve derecelerde olsa da, bu durumun çok değiştiğini düşünmüyorum. Akademi ve üniversiteler, bugünkü otoriter yönetim siyasetlerinin, sermaye ve kâr odaklı neoliberal politikaların uygulanması ve devamlılığında başat role sahip. Akademik dergiler, konferanslar vb. faaliyetler de bu neoliberal piyasa ekonomisinin uygulanması açısından müthiş kullanışlı, bu yüzden bu alanlarda inanılmaz bir yoğunlaşma yaşanıyor. Sonuç olarak ortaya bir sürü yayın çıkıyor; hem gereğinden fazla hem de iddia edilen işlevi karşılamaktan uzak yayınlar. Ayrıca kimler tarafından ne kadar okunuyor, o da ayrı bir soru. En kötüsü ise, bu durumu giderek kanıksıyor olmamız. Dergilerin nitelikleri ve işleyişlerine ilişkin eleştiriler son dönem giderek artsa da maalesef dönüştürücü ve alternatif üretmeye yönelik tartışmalardan hâlâ uzaktayız, en azından şimdilik; umalım ki önümüzdeki yıllarda bu durum değişsin.

Soru 3) Dergiler öğretim üyelerinin atama-yükseltme kriterlerinde önemli bir yere sahip giderek de ağırlığı artıyor, bu nedenle nicel artış da gözlemleniyor. Bu gidişatın niteliği düşürdüğü eleştirilerine katılır mısınız? Bunun önlenmesi için ne yapılmalı? [The global instability within academia and the competitive landscape for academic positions underscore the critical importance of publishing for scholars. Progressing within academia necessitates a track record of publications in reputable academic journals. Do you believe this emphasis on quantity has led to a compromise in quality? If so, what strategies can be implemented to prioritize quality over quantity?]

Selda Tuncer: Sanırım bu eleştirilere katılmayan yoktur; çünkü artık inkâr edilemeyecek düzeyde bir niteliksizlik, vasatlık ve ilkesizlik hâkim akademik yayınlara. Öğretim üyelerinin atama-yükseltme kriterleri değiştikçe, ister kitap (ve kitap bölümü) ister dergi olsun yayıncılar bir şekilde bunları sağlamanın yollarını buluyorlar ancak bunların genelde nitelik açısından bir karşılığı olmuyor, zaten böyle bir niyet de yok çoğu zaman. Bu arada, çevrimiçi yayıncılığın yaygınlaşmasıyla birlikte, nicel artış sadece dergiler için değil aynı zamanda dergilerin bir sayıda yayınladığı makale sayısı için de geçerli. Şüphesiz ki bunda başta doçentlik olmak üzere atama-yükseltmeler için TR Dizin’de yer alan dergilerde belli bir sayıda yayın yapmış olma şartının büyük etkisi var. Bu nedenle çoğu ulusal akademik derginin birkaç sayısı birden önceden dolmuş olabiliyor; web sitelerinde daha

fazla başvuru alamayacaklarını belirten duyurulara sıklıkla rastlıyoruz. Bir sayıda 20 hatta 30 makale yayınlayan dergiler var; kimilerinde öyle ki sosyal bilimlerin kapsamında aklınıza gelebilecek (ve gelmeyecek) olan her şey dâhil.

Peki, tüm bu makaleleri kimler okuyup nasıl değerlendiriyor? Yayınlanınca kimler okuyor? Yazarlar ne için yazıyor? Ne yazıp göndereni ne değerlendireni suçlayabiliriz basitçe, ne de yazı gönderip başkasını okumayanı; çünkü zorunluluklar ve yükümlülükler üzerinden işletilen bir sistem var. Herkes zamanı gelince yapması gerekeni yapıyor ve artık çoğumuzun zihninde farklı yayın kategorileri var; bir kısmı zorunlu olarak pragmatik amaçlarla bir kısmı ise daha nitelikli saygın dergilerde yer almak için. Ve hangi tür olursa olsun, kendimizi sürekli yayın yapmak, proje yapmak, birisini bitirip yenisine başlamak zorunda hissediyoruz; bunlardan birini yapmadığımız zaman, hele başka meslektaşlarımızın yeni yayınlarını gördükçe, kendimizi başarısız ve yetersiz hissediyoruz. Bunun sonucunda ortaya çıkan akademik çalışma ve yayınların niteliksiz olmasında şaşkırtıcı bir durum yok; birbirinin tekrarı, özgünlükten uzak ve çoğunlukla da herhangi bir derdi ve heyecanı olmayan metinler. Bu durumun değişmesinin bana kalırsa tek yolu var; o da yaşlamak, ancak bu nasıl gerçekleştirilebilir bilmiyorum. Mütemadiyen büyümeyi hedefleyen bu sistemde buna verilecek en iyi karşılık daha az (ama nitelikli) üretmek, daha çok düşünmek, tartışmak ve belli bir dert ve amaç doğrultusunda yazarak kendini gerçekleştirmek olur fakat neoliberal politikaların ezici, güvencesiz ve yalnızlaştıran koşullarında bunları yapmak nasıl ve ne kadar mümkün? Sanıyorum bunu birlikte daha çok düşünmeye ve konuşmaya ihtiyacımız var; alternatifler üretmek ama en çok da yaptığımız işle (tekrar) anlamlı bir bağ kurabilmek için.

Levent Ünsaldı: “Niteliği” düşürdüğü ifadesi bence az bile! Uzmanlaşma ve teknikleşme söyleminin en üst seviyeye taşındığı Batı Avrupa Üniversiteleri’nde olan bitene yakından bakmak muhtemelen zihin açıcı olacaktır. Bugün Kıta Avrupası’nın büyük ülkelerinde “Kamu” her geçen gün daha açık ve güçlü biçimde üniversitenin finansmanından çekiliyor ve bir anlamda üniversitelere “kendi fonlamanızı kendiniz bulun” diyor. Bu örneğin fiilen şöyle bir sonuç doğuruyor: Üniversitenin bünyesine katacağı araştırmacı-öğretim üyesinden, kendisiyle beraber ulusal veya uluslararası düzeyde birtakım fonlamalar getirmesi de bekleniyor. Böylece tuhaf ve bilimsel üretimin kalitesiyle hiçbir ilişkisi olmayan bir “güçlü CV” tanımı ortaya çıkıyor. Benim dopingli atlara benzettiğim, “yayın dopingli” tuhaf profiller bunlar: Bir “alt-alt-alt uzmanlık alanında” uzmanlaşmış, bu alanın elbette hepsi en üst düzey endeksli dergilerinde belli aralıklara ve sürekli biçimde yayın yapmış, bu açıdan neredeyse seri üretime geçmiş, yayın yaptıkça görünürlüğü arttırmış, bununla orantılı olarak da daha fazla fonlama-kadro-proje bulmuş, bu anlamda “akademik bir kapitalistin”, yani yayın yayını çeker mantığının ete kemiğe bürünmüş hali, proje ve yayın kokusu alma açısından fevkalade güçlü bir burna sahip, dolayısıyla da geleceği elbette çok parlak, elbette “liyakat” fikrinin somutlaşmış hali, görece genç kimseler bunlar. Böylece benim merceğimde şöyle bir görüntü ortaya çıkıyor (hatta bu bir araştırma sorunsalına bile dönüştürülebilir!): kadro veya projeye, dolayısıyla da fonlamaya dönüştürülebilir bir sermaye olarak

yayın sermayesi ve bu sermayenin üretim koşullarının parçası olarak da akademik dergiler. Ölçme ve sıralama fetişizminin, üniversitenin o devasa dönüşümünün bir parçası ve hatta aracı olarak bu saplantının -ama toplumsal surette temelli, yani birtakım grupların çıkarlarının taşıyıcısı bir saplantı- bizi getirdiği yer bu. Trajik ve yıkıcı. Yıkıcı çünkü bu gidişat neticesinde ben, temel bilimlerin bundan 25-30 yıl sonrasında mevcut hallerinde dahi muhafaza edilmeyeceğini düşünüyorum. Çözüm nedir diye sormuştunuz. Dergileri kurtarmak için sanırım önce üniversiteyi kurtarmamız şart!

Silvio Waisbord: I do not think the emphasis on quantity has compromised quality. I believe journal editors try to prioritize quality over quantity. Yet, we have seen a proliferation of publications – journals and articles, with uneven standards and merits, driven by commercial interests, enterprising efforts by universities and scholars, and the growth of the global academic community. All journals I know of continue to receive more submissions every year, and their acceptance rate continue to decline or stay flat in lower digits. A growing number of submissions means more work for editors/editorial teams, especially given that the space for publication remains unchanged given limited (production) resources and time. Journals cannot send to external review a large percentage of submissions, not only given quality or content suitability, but also growing difficulties for finding available reviewers in the case of peer-review journals (remember the entire system is grounded on volunteer work by colleagues with multiple responsibilities). The remarkable volume of publications requires scholars to fine tune their curating abilities.

Aram Sinnreich: Yes, the quantification of citation and impact have led to a privileging of quantity over quality, which harms academia and impedes the acquisition of human knowledge. There's no easy strategy to counter this trend, because (as noted above), it's ecological and structural in nature. Grant organizations, tenure and promotion committees, hiring committees, awards committees, book publishers, and others must all mutually agree to de-escalate the rush to maximize measurable impact, and instead re-center qualitative, collective deliberation about the social value of scholarly work.

Lee Artz: Quantity, especially in ranked journals, has been privileged— at the expense of useful, quality research. University promotion and tenure committees should ask scholarly peers for evaluations of publications, rather than relying on rejection rates—which only indicate the insular nature of “leading” journals. Indeed, books, book chapters, and professional association journals might be better indicators of scholarship.

Senem Duruel Erkilic: Evet ne yazık ki, nitelikten öte niceliksel ölçüler, akademisyenleri acele yayınlar yapmaya yönlendiriyor. Akademik teşvik ödemeleriyle belirginleşen biçimde, atama yükseltme kriterleri ile her seferinde el arttırılarak devam eden ve içeriğin ne olduğundan bağımsız makalenin puan ve dolayısıyla para (maaş, akademik titr, akademik teşvik ödeneği vs) karşılıklarının sayıldığı bir sürece doğru savrulduk. ÜAK'tan gelen Doçentlik dosyası değerlendirmelerinde bu olumsuzluğu daha net biçimde gözlemlemek mümkün oluyor. Takip etmeyi öncelemediğim ama TR dizinde yer alan bazı dergilerde yayınlanmış makaleleri Doçentlik dosyaları sayesinde inceliyorum. Kimi kez hakem kurullarından geçmiş ve dergide yayımlanmaya hak kazanmış bir makalenin ilgili literatüre katkıda bulunması bir yana basit bilgi hatalarının bile olduğuna tanık oluyorum. Niteliğin daha fazla düşmemesi, kestirme yollara sapılmak zorunda kalınmaması için bence editoryal sistemin ve kör hakemliklerin en iyi biçimde işletilmesi gerekiyor.

Dergileri derecelendirmek (ranking) bu açıdan önemli. Ancak akademiye bilgi üretimi bağlamında bir geçiş sürecinde olduğumuzu zannediyorum. Şimdi çözüm gibi görünen uygulamaların bile değişeceği bir döneme yapay zeka uygulamalarıyla gireceğiz gibi görünüyor.

İletişim dergilerinin sayısının bu oranda artmadığı yıllarda akademik bir dergide hakemlik yapmak bir prestij olarak görülürdü ve alanında yetkin akademisyenler hakemlik yapmayı sevinerek kabul ederdi. Ancak dergi ve makale enflasyonu birlikte alanın uzmanı akademisyen için hakemlik bir angaryaya dönüşmeye başladı. Bu da değerlendirmelerin ve dolayısıyla makalelerin niteliğini etkiledi.

Türkiye'de hakemli dergilerdeki niteliğin düşmesinde bir diğer önemli faktörün atama-yükseltme kriterlerinde SSCI, AHCI, Scopus gibi endekslerde (üstelik Q1, Q2 şartı aranıyor) taranan uluslararası dergilerde yayın şartının aranması olduğunu düşünüyorum. Yazarlar yeni kriterleri sağlamak için çalışmalarını öncelikle bu dergilere yönlendirmek zorunda kalıyor. Nitelikli yayınlar yurtdışı dergilere gidince, Ulakbim'de taranan dergilere görece daha ortalama yazılar kalıyor. Tabi bunun bir genelleme olduğunun ve istisnalar olabileceğinin altını çizerek söylüyorum. Aynı kategoride çok sayıda derginin olması da niteliği düşürüyor.

Paul Kubicek: Of course there is pressure, and we have seen a large increase in the number of submissions. Our acceptance rate, at about 15-20%, is not overly high, and it tells me that a lot of scholarly work is never published or perhaps only published in very small journals (e.g. in-house journals). I do believe that the top journals have been able to maintain high quality. They can afford to be selective. However, not every journal is selective, and some now ask for publication fees which means that basically anything can be published. I would like to think that junior scholars can be encouraged to produce fewer works of higher quality, but given current incentives regarding publishing, I fear that we will continue to see a proliferation of journals but not necessarily added value in terms of scholarly knowledge.

Soru 4) Geçen dönem uydurma içeriklerin hakemveyayın kurullarından kolayca geçebildiğini gördük. Yapay zekanın ortaya çıkışıyla birlikte intihal / uydurma içerik de giderek artan sorunlar arasında, teknolojinin buna sunduğu çözümler yeterli mi? Bunun yanı sıra kurumlardan sağlanan “etik kurul onayı” işlevsel mi? Sizce ne tür önlemler alınmalı? [The rise of AI-driven generative chatbots has amplified concerns surrounding plagiarism. Do you think existing technological safeguards are adequate in mitigating plagiarism risks? Moreover, can “institutional ethical approvals” serve as a preventive measure? In your view, what kinds of measures could be implemented to address this issue effectively?]

Funda Başaran: Sokal vakası ile başlayan ve günümüzde Yapay Zekâ uygulamaları ile üretilmiş metinlere dek gelen uydurma içerik sorunu, akademik dergilerin önümüzdeki dönemde en büyük sorunlarından birisi olacaktı gibi görünüyor. İntihal problemine karşı teknolojinin yardımı alınıyor olsa da uydurma içeriğe dair şimdilik teknolojinin sunabileceği herhangi bir çözüm olabileceğini düşünmüyorum. Bu sorunu aşmanın tek yolu, editörlük ve hakemlik süreçlerinin daha sıkılaştırılması, özenli hale getirilmesi gibi görünüyor. Ancak bu süreçte genç akademisyenler, tanınmamış ya da bir kuruma bağlı olmayan araştırmacıların önyargılarla baş etmek zorunda kalmayacağı bir denge oluşturulmak zorunda. Etik kurul onayı ise araştırmaların belirli etik standartlara uygunluğunu değerlendirmek için kurulan komiteler tarafından verilen bir onay ve genellikle metodolojiye ve araştırma sürecine odaklanıyor. Araştırmanın sonucunun doğruluğunu veya içeriğin orijinalliğini değerlendirmek yine dergilerin editörlerine ve hakemlere kalıyor.

Paul Kubicek: This is a major issue, and it will be hard to address. Right now, ascertaining what might be AI is tough to do. Recently, a few reviewers have told me they suspect papers are AI-generated, but I do not have the time or necessarily even the ability to prove this. My hope is that AI is not able to produce truly original work, and thus the more derivative AI-written manuscripts can easily be rejected. Maybe this is naïve. I think editors and reviewers are going to have to be mindful of this issue, as it is harder to detect those traditional forms of plagiarism.

Lee Artz: The influence of AI on scholarship and writing has been overstated. While AI can easily replace sports journalists and situation comedy scriptwriters, conducting either quantitative or qualitative research seems beyond AI fabrication.

Aram Sinnreich: No, technological safeguards are not adequate to mitigate plagiarism. There are several reasons for this. First of all, the definition of plagiarism itself is always in flux, and is contingent on the field-specific ethics and expectations of scholarly communities. None of that can be coded effectively into software. Secondly, the “cat-and-mouse” game between plagiarization software like GAI and anti-plagiarization software will always provide an edge for plagiarists who don’t want to be discovered (at least, not right away).

Unfortunately, there's no way to mitigate the harmful consequences of AI-driven plagiarism without a major reevaluation of the context in which it happens, including but not limited to a) the meanings of concepts like "originality," "authorship," "creativity," and "collaboration"; b) the social merits of privileging human labor over machine labor; c) the macroeconomic rationale for universities and scholarly careers to continue as we've known them throughout modernity; and d) the social value of higher education for both civic participation and the broader workforce.

Until we start to figure out the answers to those questions, the best strategy to mitigate the consequences of GAI is to create outlets for scholarship within the classroom and throughout the larger academic network that renders GAI irrelevant. This I already tacitly happening; more and more academic literature, for instance, is eschewing the traditional "objective" vantage point and centering the authors' positionality within the work. Donna Haraway was an early exemplar of this trend, but I've noticed that it has become far more prevalent in the past 5-10 years.

Because GAI is, by definition, a statistical tool that uses stochastic patterns to generate believable simulations of human expression, it's bound to be more conservative, less innovative, and less accurate than human scholarship. So we can mitigate its effects even without identifying it specifically, by working harder to privilege work that's experimental, innovative, and precise.

Selda Tuncer: Bugün bütün dünyada kurumlara duyulan güvenin büyük bir hızla düştüğünü düşünürsek, akademinin de bunun dışında kalması beklenemez; hatta bilimsel bilginin değersizleşmesinin de etkisiyle akademi dünyası bunun en yoğun yaşandığı yerlerden biri desek yanlış olmaz. Sorunuzu bu bağlamda ele alacak olursam, hakemlik ve yayın kurullarının işleyiş süreçlerinin ve mekanizmalarının hem güvenilirliği hem de etik ilkeleri sağlamaktan son derece uzak olduklarını söyleyebilirim. Bu uygulamalarda hem ulusal hem uluslararası akademik yayıncılıkta ciddi bir ilkesizlik ve keyfiyetle karşı karşıyayız maalesef. Bana kalırsa bu konuda en büyük eksik, değerlendirme ve yayın süreçlerinin adil ve belli ilkelere göre işlemesi için gerekli denetim mekanizmalarının bulunmaması (baskıcı aygıtlardan bahsetmiyorum tabii ki). Ancak bugün bilgi üretme süreçleri bir sistem olarak yama şeklinde önlemlerle çözülemeyecek kadar bozulmuş durumda. Bu yüzden etik kurul onayı gibi sonradan getirilen önleyici uygulamaların da çok bir işlevi olduğunu düşünmüyorum çünkü her şekilde kılıfına uydurmanın yolu bulunuyor; tıpkı atama-yükseltme kriterlerinde olduğu gibi. Dolayısıyla meselenin teknik bir sorun değil, çok geniş anlamıyla mesleki kültür bağlamında etik bir sorun olduğunu düşünüyorum. Yapay zekâya bağlı uygulamaların işleri çok daha çetrefilli hale getirdiği ve özellikle özgünlük açısından ciddi problemlere yol açtığı ortada ancak bunlara odaklanmak meselenin özünü yakalamamızı engelliyor. Evet, intihal, sahte içerik ya da sahte kimlik/diploma vb. giderek artmakta ama bunlardan önce akademik olarak değerlendirme ve yayıncılık süreçlerinde hiyerarşik ilişkilerin belirlediği çok fazla eşitsiz uygulama vardı, bunlar bugün de devam ediyor. Yeni olan ise sanıyorum bütünsel bir çürüme ve yozlaşma –ki bugünün küresel neoliberal politikaları için istenen ve yapılması için de sistematik olarak uğraşılan bir

şey. Otoriter yönetimlerin, muhafazakâr popülist ideolojilerin giderek her yanı sardığı, yalanlar üzerine kurulu siyasetin bu kadar etkili olduğu ve savaşlar çıkarıp savunduğu bir dünyada şüphesiz, iyi ve adil işleyen, özgür düşüncenin üretilip tartışıldığı, eleştirel sorgulayıcı bir akademi ya da üniversiteler çok da istenilen bir şey olmayacaktır. Dolayısıyla buna karşı durmanın yolu, akademi ve bilimin saygınlık ve güvenilirliğini geri kazanmaktan geçiyor; bunun için de kolektif düşünme, üretim ve eylem gerekli. Bu da sadece baskıcı düzenleyici kurumlara ya da politikalara karşı değil; aynı zamanda akademide eskiden beri süregelen içselleştirilmiş ve neredeyse mesleki kültürün “doğal” bir parçası haline gelmiş eşitsiz iktidar ilişkilerine dayanarak gerçekleştirilen keyfiyet, kuralları/ilkeleri esnetme ya da uygulamama, nepotizm ve kayırmacılık ilişkilerine yönelik de olmalı. Bu yüzden akademik yayıncılıkta her türlü değerlendirme ve kabul süreci, belli ilkeler doğrultusunda adil ve şeffaf biçimde gerçekleştirilmeli. Örneğin hakem raporları gizli bir belge gibi kullanılmaktan çıkarılıp, açık ve erişilebilir hale getirilmesi aynı zamanda eleştirel düşünce ve kültürün gelişimi için de önemli bir katkı sunacaktır.

Senem Duruel Erkilic: Her ne kadar gelişen teknoloji makale üretim süreçlerinde bazı hilelere alan açsa da uydurma içeriğin iyi bir editoryal değerlendirme ve hakem süreci sayesinde tespit edilebileceğine inanıyorum. Belki de yapay zekâ yardımıyla üretilmiş o mükemmellikte bir uydurma metinle henüz karşılaşmadığım için böyle düşünüyordum. Temel sorun hepimizin bildiği üzere artan yayın sayısından kaynaklanıyor. Bu yoğunlukta yayınları değerlendirecek editör, yayın kurulu ve hakem kurulunun emeğinin karşılığının olmaması ayrı bir açmaz olarak duruyor. Buna karşılık hakemlik yapmanın ve editoryal ekipte yer almanın ekonomik bir karşılığının olmasının da Türkiye’deki akademik yayıncılığa zarar verebileceğini ve daha farklı boyutta birçok sakınca doğuracağını düşünüyorum. Bu açıdan sürdürülebilir nitelikli bir yayın çizgisinin nasıl korunacağı üzerine daha fazla fikir üretmeye ihtiyacımız var. Etik Kurul Onayı bence intihal /uydurma içerik sorunları için kalıcı bir çözüm değil. İşleyişin üniversiteden üniversiteye farklılık gösterdiğini biliyoruz. Bu açıdan etik kurul onayı sadece aşılması gereken bir prosedür olarak duruyor.

İlginç ve yaygın bir başka sorun ise bir makalenin yazarı tarafından eş zamanlı olarak (bir an önce yayın yapma telaşı ile) birden çok dergiye gönderilmesi. Buna da ne dergiyi zor durumda bırakmadan ne de yazarı mağdur etmeden bir çözüm üretilmesi gerekiyor.

Silvio Waisbord: This is an evolving situation. As AI continues to change multiple aspects of academic work, it also presents new challenges for ensuring fundamental publication ethics. The issue is not only the availability of technological safeguards (as software innovations makes it possible to test for potential plagiarism), but the amount of time (and, in some case, funding) that it demands to check for potential problems. Submission systems should automatically review papers for plagiarism (yet sophisticated submission system are expensive, and not all institutions can afford them).

“Institutional ethical approvals” by journals make sense, but I cannot see how “every/all journals” would implement such agreements/principles. A related issue is also the need to check reviews for cases of AI-generated assessments. This situation demands editorial teams to be more attentive to possible problems. There is also the issue of what needs to be done in case of demonstrable violations of ethics of integrity - what should journals do (besides rejecting a submission or review, and reprimanding rogue authors)?

Levent Ünsaldı: Sorunuzun ilk kısmıyla ilgili olarak, teknoloji elbette sihirli bir çözüm değil ve hiçbir zaman da olmayacak. Ancak bu uydurma hakem, dergi, yayın haberlerinde beni rahatsız eden şey, bu tartışmanın, bir faili işaret ederek (sahtekâr, yeteneksiz, liyakatsiz akademisyen), bir önceki soruda kısmen ve elbette kendi açımından ortaya koymaya çalıştığım ve bana çok daha merkezi gözüken devasa yıkımı, liyakat-ölçme-teknik-sıralama gibi örtmece kelime oyunları ile gizleme sonucunu doğurması ve üniversitelerin trajik dönüşümünü dolaylı olarak meşrulaştırmasıdır -böylece bu “nesnel” değerlendirme-ölçme-sıralama kriterlerinin bünyesinde taşıdığı sosyal felsefe hiç sorgulanmaz, verili kabul edilir. Diğer bir ifadeyle, akademik çevrelerde “ahlaki bir infial” yaratarak küçük sahtekarları parmakla göstermek, kanımca asıl büyük sahtekarlığı (üstelik bu kurumsal ve örgütlü bir sahtekarlıktır ve sonuçları çok daha yıkıcıdır) gizlemeye imkân tanır. “Etik kurul” onaylarına ilişkin olarak, çok basit bir örnekle cevap vermek isterim: Eğer “etik kurul” gibi bir kurum bugünkü haliyle ve kısıtlamalarıyla bundan 60-70 yıl önce var olsaydı, tüm bir “sapkınlık sosyolojisinin” en sarsıcı çalışmaları veya tüm bir antropoloji geleneğinin en ezber bozucu işleri hiçbir zaman ortaya çıkmazdı. Özellikle sosyal bilim, ortak kaniya karşı ve ona rağmen yapılan bir iştir. Bu açıdan düşünüldüğünde bence etik kurulun neye müsaade ettiğinden çok neye ket vurduğuna bakmak gerekir. Örneğin, bugün imrenerek okuduğumuz, 60-70’li yıllarda ABD veya Avrupa’da yapılmış çalışmaları, bugün oralarda bile yapabilmek mümkün müdür -bunu sadece etik kurul üzerinden düşünmeyelim, akademik dergilerin de içerisinde yer aldığı bilimsel üretimin genel koşulları üzerinden düşünelim-? Hakeza, yine aynı dönemde, bir araştırma gündemi veya araştırma notları ya da geçici analizler olarak tasarlanmış ve bu şekilde yayımlanmış 70 sayfalık bir makale bugün hangi akademik derginin yazım şartlarına veya kriterlerine uyabilir? Belki biraz *old school* bir sosyolog gibi gözükme riskini alarak, nostaljik bir illüzyonla “ah nerede eski günler” gibi bir şey demek istemiyorum elbette. Ancak eğer kriteri “yaratıcılık” olarak koyarsak -ki bu benim nazarımda bir sosyal bilimci için olmazsa olmaz bir kriterdir, zira toplumsalın o karmaşık dehlizlerine ancak ve ancak yaratıcı modelleme ve yöntemlerle nüfuz edilebilir- bizden önceki sosyal bilimcilerin bizlerden çok daha yaratıcı olduğunu hususunda sanırım hemfikir olabiliriz. Eğer yaratıcılığın da, tıpkı zekâ gibi bir fitrat, verili bir şey olmadığını düşünüyorsak, kolektif bir yaratıcılık olarak bilimsel faaliyetin oluşum koşulları üzerine düşünmek -ki akademik dergiler ve genel olarak akademik yayıncılık bu koşulların ayrılmaz parçasıdır-, hâkim söylemin saymacı-ölçmecisi-sıralamacı taarruzuna karşı koymanın ve meseleyi, nasıl bir üniversite, ne için ve kim için gibi sorularla daha sahih bir yere çekmenin önkoşuludur.

Soru 5) Bir yazar ya da hakem olarak bir akademik yayın sürecinde başınıza gelen olumsuz örnekler varsa, ders çıkartılması gayesiyle (isim vermeden) anlatır mısınız? [As an author or reviewer, are there any "lessons learned" that you could share with our audience anonymously as cautionary tales?]

Senem Duruel Erkilic: Hakem olarak ne yazık ki birkaç defa başıma gelen garip durumlardan biri, red veya majör revizyon verdiğim bir makalenin değerlendirmemi tamamlamamdan sadece bir, iki gün sonra neredeyse hiçbir değişiklik yapılmadan yayımlanmasıydı. Yazara yardımcı olmak üzere hazırladığım rapor için harcadığım zamana üzıldüğüm oldu. Bu tür durumlarda editörün makaleyi basmak için önceden bir rezervasyon yaptığı ve sadece dergiparkta sistemi işletmiş olmak için hakem ataması yaptığı izlenimi oluşabiliyor. Makalenin benim ve diğer hakemin değerlendirmelerinden sonra üçüncü bir hakem tarafından değerlendirilmesi için bile yeterli zamanın olmadığı açıkça anlaşılıyor.

Selda Tuncer: Bu konuda sanırım görece şanslıyım, en azından bazı meslektaş ve arkadaşlarımla başına gelenlerle kıyasladığımda. Öte yandan, hem karakter olarak hem de çalıştığım danışman hocaların da etkisiyle oldukça (ve kimilerine göre biraz fazla) titiz çalışan biriyim. Bu nedenle yazar olarak değil ama hakem olarak dolaylı yollardan fazla uğraştırdığım yönünde eleştiriler aldım. Bu, aslında bir önceki soruda da bahsettiğim durumla yakından ilgili; herkes işini kolay yoldan, fazla uğraşmadan halletmek istiyor. O yüzden yapıcı da olsa geribildirimler "fazla" iş çıkarıyorsa bundan hoşnut olmuyor çünkü makalelerin bir an önce yayınlanması, atama-yükseltme ya da teşvik gibi nedenlerle belli tarihlere yetişmesi gerekiyor ve kimsenin ekstra iş için zamanı yok maalesef; ne editörlerin ne yazarların. Zaten eleştiri almak ya da vermek konusunda çok da başarılı değiliz, bu konuda son derece zayıf bir kültüre sahibiz.

Yazar olarak bugüne dek en çok karşılaştığım durum, -çoğunlukla disiplinler arası çalışmalar yürüttüğüm için- her hakemin, kendi bulunduğu disiplin ve çalışma alanına göre değerlendirip önerilerde bulunması oldu. Bunun sonucunda birbiriyle çok da uyuşmayan ancak hepsinin kendince gerekçelendirdiği düzeltme önerileri ortaya çıkıyor haliyle; hatta kimi zaman neredeyse baştan yazmanı gerektirecek düzeyde geribildirim geliyor. Bu noktada hakemliğin işlevini, neleri yapması gerektiğini ve değerlendirmelerimizin kişisel ilgi ve çalışma alanlarımızdansa belirli bilimsel ilkeler doğrultusunda olması gerektiğini hatırlamamız gerekiyor çünkü sosyal bilimlerde bir konu çok çeşitli şekillerde çalışılabilir, kıstasımız bu olamaz dolayısıyla. Bunun yanında, kimi zaman hakemlerin, yapılmasını istediği düzeltmeye hiçbir gerekçe belirtmediği ya da hoşuna gitmeyen bir düşünce veya yazım biçimini keyfi reddettiği durumlarla karşılaştım. Bu tür keyfi ve kimseye faydası olmayan okuma ve değerlendirmelerin profesyonellikten son derece uzak olup, kişisel egolarla hareket ederek iktidar kurma çabası olduğunu düşünüyorum.

Paul Kubicek: I always tell prospective authors that they need to formulate genuine analytical research questions and strive to demonstrate how their work is novel, interesting, and/or important. Clarity in writing is important. Reducing jargon and arcane language is important as well. If editor or reviewers do not really understand what you are saying or doing or why it matters, they are not likely to be enthusiastic about your paper. As an editor and reviewer, the main questions I ask is whether the paper offers anything new and whether it is interesting or important. Hypothetically, one can write an academic paper on literally any obscure subject. That does not mean it deserves publication.

Silvio Waisbord: Make sure a paper makes an original contribution to theory, methodology, knowledge, analysis, conceptual frameworks. Papers should help to “move needle” on what we know about a given subject and the way we approach it. A paper that does not excite us, nudge our attention in interesting directions, challenge existing arguments, introduce new research/methodological approaches, or offer novel ways of interpreting findings, may not capture the attention of reviewers and colleagues. Make every paper count for something that even slightly shifts the way we think/discuss/teach specific topics. Take risks as much as possible. Remind readers why your research/argument matters. Ensure that your voice stands out. Write in ways that grips reviewers’ attention.

Lee Artz: Do not be intimidated by reviewers or editors. Your research results from your questions and perspectives, not the views or assumptions of reviewers who have their own unrelated views.

Soru 6) Sizce dünyada ve Türkiye’de iletişim çalışmaları genel anlamıyla nasıl bir yola evrildi, hangi konular ve yöntemler öne çıktı? Bunda akademik dergilerin payı nedir? [Lastly, could you provide an overview about the general direction of media and communication studies, globally and in your own research community? Which subjects, methodologies, and perspectives are currently prominent? Do you attribute any part of their popularity to academic journals?]

Funda Başaran: Editörlüğünü yaptığım dergiye gelen araştırma makalelerinin neredeyse üçte ikisi dizi ya da film eleştirisi/çözümlemesi üzerine oluyor. Yöntem ise genellikle içerik çözümlemesinin türevleri olarak tanımlanabilir. Bunun özellikle akademik atama ve yükseltme ilkelerinin zorladığı yayın sayısı ile ilişkili olduğunu düşünüyorum. İkinci en önemli konuyu ise her geçen gün sayıları artan sosyal medya platformları ve bu platformlardan toplanan veriler ile yapılmış araştırmalar oluşturuyor. İzleyebildiğim kadarıyla sosyal medya platformları dünyada da iletişim alanındaki araştırmaların popüler konularından ve veri toplama alanlarından. Toplumsal yaşamın temeline yerleşen ve bir toplumu oluşturan tüm ilişkiselliklerin belirleyeni olan iletişimin diğer pek çok boyutu ise ihmal ediliyor diye düşünüyorum. Teknolojik ilerlemenin yarattığı efsunlanmayı aşarak hem Türkiye’de hem de dünyada iletişim alanının yeniden düşünülmesine, araştırma konularının, yöntemlerinin değerlendirilmesine dair ihtiyaç giderek büyüyor. Bu noktada akademik dergilerin bu ihtiyaç çerçevesinde özel sayılar hazırlaması, birbiriyle işbirliği yapması son derece anlamlı olacaktır.

Silvio Waisbord: One of the most fascinating aspects of communication/media studies is the constant emergence of new subjects, particularly as technology continues to reshape the very subjects of our (post)discipline - from urban infrastructures to entertainment and citizenship. Look at journal issues from only 10 or 15 years ago, and it will feel as taking a quick trip in time machine to a different era. Every shift in social media, corporate decisions, public debates, and government policies about multiple aspects of “the digital” invariably generates phenomena worth paying attention, which in turn, reshapes research and publication agendas. My sense is that thematic foci change more often and deeply than methodologies and perspectives, despite innovations in the way we study communication/media questions. Certainly, it is not only due to technological changes that our interest mutate – social forces (politics, economics, culture) play a huge part in sparking interest in new topics and revisiting past themes.

I am skeptical about attributing changes primarily to the agendas/priorities of academic journals, although new journals focused on innovative methodologies/approaches contribute to their consolidation and institutionalization. Research topics and agendas change due to multiple factors – from ongoing developments in society to shifts in funding trends. Journals are downstream from social changes and scholarly interest that inspire new ideas and debates. Journals certainly may shape them, but they are part of large academic architectures that influence research directions and interests.

Lee Artz: There appears to be an increasing fascination with digital technology and social media. Lost in this trend is any serious appraisal of ownership, control, regulation and the overarching political economy of communication. Journals contribute, but university administrations seeking to attract students and tuition are the drivers of shifting concerns in media and communication.

Aram Sinnreich: I've already discussed this a bit above. I think we're currently engaged in the collective process of exploring a "happy medium" of scholarship that jettisons claims to objectivity without jettisoning claims to empirical rigor. That process is aided by open access scholarship and creative use of data systems including GAI, but it also makes it harder to evaluate in works under review, and throughout the quantified impact ecology. The question we'll all need to answer for ourselves is "what is knowledge, and why does it matter?" The best work published in this era manages to answer that question, through rigorous self-examination as a crucial element in the rigorous examination of the larger world, and through approaches to data, evidence, and analysis that combine precision with perspective.

Selda Tuncer: İletişim çalışmaları eskiden beri farklı disiplinler arasında önemli ve zengin bir kesişim alanı oldu. İletişim fakültesinde lisans eğitimi aldıktan sonra yüksek lisans ve doktora eğitimine sosyoloji bölümünde devam etmiş biri olarak, bu alanın yıllarla genişlediğini ve hem bağımsız iletişim araştırmaları hem de farklı disiplinlerde bir alt çalışma kolu olarak önemli bir yer kapladığını düşünüyorum. Bu bağlamda, sosyolojik/antropolojik araştırma ve yöntemlerin medya temsil çalışmalarıyla birlikte yürütülmesinin giderek daha çok arttığını ve yaygınlaştığını görüyoruz. Nitel ve/ya etnografik saha araştırmalarının öne çıktığı bu çalışmalarda; bir yandan televizyon programları, diziler ve sinema filmlerinin izleyenler tarafından alımlanması incelenirken bir yandan da saha araştırma deneyimleri tartışmaya açılıyor. Ek olarak, iletişim teknolojileri ve yeni medya araçlarının hayatımıza girmesi ve etkisinin artmasıyla birlikte, yeni medya çalışmaları kapsamında hem bu yeni mecralardaki kamusal iletişim ve eylem biçimleri anlamaya çalışılıyor hem de televizyon ve sinema gibi daha geleneksel medya ürünlerinin alımlanışı sosyal medyada yer alan yorum ve tartışmalar ışığında inceleniyor. Sosyal medya incelemelerinin sadece iletişim değil, sosyal bilimlerin farklı alanlarında pandemi sürecinde yaygın bir şekilde kullanılabilir hale geldiğini de eklemek gerek. İhtiyaç ve zorunlulukla kullanımı yaygınlaşan bu inceleme yöntem ve araçlarının (online anket ve görüşmeler dahil olmak üzere) uzun vadede bilimsel araştırmalar için sağladığı avantajlar kadar ne gibi olumsuzluklar yarattığını da önümüzdeki yıllarda daha çok tartışacağımızı umuyorum. Son olarak, toplumsal hafıza çalışmalarının yanı sıra, bugüne dek ağırlıklı olarak film ve dönem incelemelerine dayanan sinema çalışmalarında sinemayı bir deneyim olarak ele alan sözlü tarih araştırmalarındaki gözle görülür artışın da son derece önemli ve kendi çalışma alanlarım açısından sevindirici bir gelişme olduğunu belirtmek isterim.

Tüm bu gelişmelerde şüphesiz akademik dergilerin payı büyük, hele de çevrimiçi olarak yayınlanıp herkesin erişimine açık olanların. Kitap, özellikle de derleme kitaplar akademik kaynak olarak işlevini yitirmemiş olmakla birlikte, gözlemlerime dayanarak hem yeni kuşağın okuma alışkanlıkları hem de ekonomik nedenlerle dergilerin daha ön planda olduğunu düşünüyorum. Bu arada akademik dergilerin de erişim ve kullanım alanını genişlettiğini söyleyebiliriz. Uluslararası dergilerde daha yaygın olsa da, Türkiye’de de web sitelerini ve sosyal medya araçlarını aktif olarak kullanan, ayrıca yeni sayı çıkınca bununla ilgili podcast, webinar ya da çevrimiçi toplantı düzenleyen dergilerin olduğunu görüyoruz. Bu tür faaliyetler hem akademinin sınırlı alanından çıkmak hem de kamusal tartışma kültürünü zenginleştirmek açısından son derece etkili ve gerekli; iletişim çalışmaları alanındaki dergilere de alan itibarıyla bu konuda önemli bir rol düşünüyor.

Senem Duruel Erkiç: Bu soruya alanım olan sinema üzerinden yanıt vermeyi tercih ederim. Eskiden bazı teorisyenler (Althusser, Lacan, Metz gibi) ve teoriler (göstergebilim, psikanaliz, Marksist teori gibi) üzerinden metinsel çözümlenmeler ağırlıktaydı. Post-teori (Bordwell ve Carroll, 1996) yaklaşımından ve sinema teorisinden sinema çalışmalarına (Gledhill ve Williams, 2000; Hill ve Church Gibson, 2000) yönelimden sonra bu tür makalelere daha az rastlanılıyor. Genel olarak medya ve sinema çalışmaları, ekonomi politiğin ekonomiyi, kültürel çalışmaların ise anlamı merkeze alan ve birbirini dışlayan yaklaşımlarından koparak zamanla birbirini besleyen çalışmalara yönelmiştir (Murdock, 1995; Miller vd, 2012). Bu kavşakta sinema tarihini, sinemayı okunacak bir metin olarak değil, sosyal bir fenomen olarak gören Yeni Sinema Tarihi (Biltereyst, ve diğerleri 2019) yaklaşımı önemli bir açılım olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu perspektiften sahaya dayalı endüstri çalışmaları, bellek-tarih araştırmaları, toplumsal cinsiyet ve Queer çalışmaları, seyir deneyimi ve pratiği ile son dönemde Türkiye sineması tarihi üzerine yoğunlaşan makalelerin daha ön plana çıktığını gözlemliyorum. Bu yönelimde, Türkiye’deki hakemli akademik dergilerden öte dünyadaki genel eğilimin ve Türkiye’de yapılan araştırma projelerinden, lisansüstü tezlerden hareketle oluşturulan makalelerin payının olduğunu düşünüyorum.

Paul Kubicek: This is a very large question, and I am not a scholar of global media. In the papers submitted to Turkish Studies, I see a variety of approaches-ranging from traditional positivist ones to others that might be considered post-modern, post-structural, or more interpretive. I welcome this diversity, and believe academic work need and should not hew to one set of approaches. However, for Turkish Studies, I am seeing more interest in issues of gender, in media/film/cultural studies, migration/immigrants, and issue of identity (broadly-defined).

Kaynakça:

- An, Y., Williams, M. A., Xiao, M., & Xiao, Y. A., Michael A. Williams and Mo. (24 Nisan 2024). High Prices and Market Power of Academic Publishing Reduce Article Citations. ProMarket. <https://www.promarket.org/2024/04/24/high-prices-and-market-power-of-academic-publishing-reduce-article-citations/>
- Biltreyst, D., Maltby, R., Meers, P. (2019) *The Routledge Companion To New Cinema History*, Routledge Taylor and Francis Group.
- Bordwell, D. and Carroll, N (1996). *Post Theory, Reconstructing Film Theories*, The University of Wisconsin Press.
- Demeter, M. (2020). *Academic knowledge production and the global south: Questioning inequality and under-representation*. London: Palgrave Macmillan.
- Demeter, M. (2019). The world-systemic dynamics of knowledge production: The distribution of transnational academic capital in the social sciences. *Journal of World-Systems Research*, 25(1), 112-144.
- Fuchs, C., & Sandoval, M. (2013). The diamond model of open access publishing: Why policy makers, scholars, universities, libraries, labour unions and the publishing world need to take non-commercial, non-profit open access serious. *TripleC: Communication, capitalism & critique*, 11(2), 428-443.
- Fyfe, A. and Coate, K. and Curry, S. and Lawson, Stuart and Moxham, N. and Røstvik, C.M. (2017) *Untangling academic publishing: A history of the relationship between commercial interests, academic prestige and the circulation of research*. Discussion Paper. University of St Andrews. Erişim tarihi:11.06.2024 <https://eprints.bbk.ac.uk/id/eprint/19148/1/UntanglingAcPub.pdf>
- Gledhill, C. and Williams, L (2000), *Reinventing Films Studies*, Bloomsbury Academic.
- Hill, J and Church Gibson (2000), *Film Studies: Critical Approaches*, Oxford University Press.
- Kuhn, T. S. (1962). *The structure of scientific revolutions*. Chicago: University of Chicago Press.
- Miller, T., Govil, N., Maxwell, R. 2012. *Küresel Hollywood*. İstanbul: Doruk.
- Murdock, G. (1995) "Across the Great Divide: Cultural Analysis and the Condition of Democracy," *Critical Studies in Mass Communication*, Vol. 12: 89-94.